

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม ของเทศบาล ตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นการศึกษางานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การดำเนินงานศึกษาวิจัยนี้ โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษางานวิจัยนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่

1. ผู้สูงอายุที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตตำบลบ้านคลองจำนวน 5 หมู่ คือ หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 4 และหมู่ 5 ซึ่งได้ลงทะเบียนผู้สูงอายุไว้ในเขตเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 780 คน

2. การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) การศึกษาครั้งนี้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, T. (1967)) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากร

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดจากการสุ่มตัวอย่างเท่าที่ยอมรับได้

ในการสุ่มตัวอย่างนี้ ให้มีความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5 หรือ 0.05 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

แทนค่า

$$n = \frac{780}{1 + 780 \times (0.05)^2}$$

$$= 264.40$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน และ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายให้ได้มาซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ซึ่งแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	จำนวนผู้สูงอายุ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1	120	15.38	41
หมู่ที่ 2	127	16.28	43
หมู่ที่ 3	157	20.13	53
หมู่ที่ 4	221	28.33	75
หมู่ที่ 5	155	19.87	53
รวม	780	100	265

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านคลอง ประจำปี 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยกำหนดประเด็นคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด และคำถามปลายปิด การสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ การศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ โดยทำการศึกษาจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือองค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยเนื้อหาสรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังของประชากรและภูมิหลังทางสังคม ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ต่อเดือน สถานะในครอบครัว จำนวนสมาชิกในบ้าน การพักอาศัย และจำนวนบุตร เป็นแบบสอบถามในลักษณะให้เลือกคำตอบ

ตอนที่ 2 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในแต่ละประกอบด้วย

1. สวัสดิการด้านรายได้
2. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย
3. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย
4. สวัสดิการด้านการส่งเสริมการเรียนรู้
5. สวัสดิการด้านนันทนาการ

โดยใช้คำถามปลายปิด มี 5 ตัวเลือก เป็นแต่ละช่วงคำตอบ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมมากที่สุด

มาก หมายถึง ผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมมาก

ปานกลาง หมายถึง ผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมปานกลาง

น้อย หมายถึง ผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบตามแบบของ Likert ซึ่งแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ดังกล่าว

ตอนที่ 3 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 4 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้คำถามปลายเปิด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดประเด็นในการสอบถาม
3. กำหนดรูปของแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามตามประเด็นและรูปแบบคำถามที่กำหนด

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข และผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยการหาค่า IOC (Index of Item - Objective congruence) คัดเลือก ข้อคำถามเข้าเกณฑ์ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 - 1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

5.1 ผศ.ดร.พัฒนพันธ์ เขตต์กัน อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

5.2 ผศ.ดร.โชติ บดีรัฐ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

5.3 ดร.จิรัฐ สันติวงษ์สกุล อาจารย์พิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

6. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้ถูกต้อง เหมาะสม

7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผ่าน ความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยในเขต เทศบาลนครพิษณุโลกจำนวน 30 ชุด

8. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบ สอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 125) ได้เท่ากับ 0.92

9. นำผลจากข้อ 5 มาปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษา ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการ สังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อ.เมือง จ.พิษณุโลก มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานของกลุ่ม ตัวอย่างเพื่อนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ
4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนเพื่อดำเนินการในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จะนำมาตรวจสอบและลงรหัสข้อมูลก่อนทำการบันทึก โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ เพื่อหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และความสัมพันธ์ของตัวแปร และคำนวณหาค่าสถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจะใช้วิธีหาค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุจะใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของ บุญส่ง นิลแก้ว (2541 : 146) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 หาค่าร้อยละ (Percentage) มาใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงมาตรการการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความพึงพอใจใช้สถิติ t - test สำหรับตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่มและใช้สถิติค่าเอฟ (F-test) สำหรับตัวแปรที่จำแนกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุด้วยสถิติ Regression

ตอนที่ 5 ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาใช้ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของความพึงพอใจในมาตรการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550 : 74 - 76) ได้แก่

1.1 ร้อยละ (%) (ล้วน สายยศ, 2543: 59)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทนค่าร้อยละ

f แทนความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทนจำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทนค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
 n แทนจำนวนของคะแนนในกลุ่ม

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนดิบของผู้ตอบแบบสอบถาม
 $\sum X^2$ แทนผลรวมของคะแนนดิบของผู้ตอบแบบสอบถาม
 แต่ละคน
 N แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test, F-test และ Regression